

บทที่ 5

ปฏิริยาต่อต้านลัทธิเสรีนิยม ค.ศ. 1815-1848

ภายหลังการหมดอำนาจของนโปเลียนไปในปี ค.ศ. 1815 แล้วอิทธิพลของลัทธิเสรีนิยมซึ่งเป็นผลมาจากการปฏิวัติฝรั่งเศสในปี ค.ศ. 1789 ก็เริ่มอ่อนกำลังลงและถูกแทนที่โดยพลังของกลุ่มอนุรักษนิยมซึ่งมีความพยายามที่จะนำเอาการปกครองในระบอบเก่าให้กลับมาใช้อำนาจดังเช่นในอดีต ดังจะเห็นได้จากการรวมพลังของกลุ่มอนุรักษนิยม ในระหว่างการประชุมที่กรุงเวียนนาและในระหว่างปี ค.ศ. 1815-1848 ซึ่งถือเป็นสมัยแห่งการมีอำนาจทางการเมืองของแมตเตอร์นิคในยุโรป (METTERNICH SYSTEM) เพราะในช่วงระยะเวลาดังกล่าว แมตเตอร์นิคสามารถผลักดันให้ออสเตรียเข้าไปมีบทบาทเด่นในทางการเมืองทั้งภายในกลุ่มรัฐเยอรมันและภายในแหลมอิตาลี

แมตเตอร์นิค (PRINCE KLEMENS VON METTERNICH ค.ศ. 1773-1859) เกิดในตระกูลขุนนางในแคว้นไรน์แลนด์ จึงทำให้เขามีแนวคิดทางการเมืองไปในทางอนุรักษนิยม ในปี ค.ศ. 1806 แมตเตอร์นิคได้รับตำแหน่งเอกอัครราชทูตออสเตรียประจำราชสำนักของจักรพรรดินโปเลียนในฝรั่งเศส ต่อมาได้รับการสถาปนาขึ้นเป็น เจ้าชาย (PRINCE) ในปี ค.ศ. 1813 ซึ่งก่อนหน้านั้นแมตเตอร์นิคได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศออสเตรียตั้งแต่ปี ค.ศ. 1809 และแมตเตอร์นิคได้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไปจนถึงปี ค.ศ. 1821 จึงได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอัครมหาเสนาบดีควบไปกับตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศไปจนหมดอำนาจในปี ค.ศ. 1848

แมตเตอร์นิคเป็นผู้ที่มีความผูกพันกับพวกขุนนางและกลุ่มชนชั้นสูง ดังนั้นเขาจึงคอยปกป้องสิทธิและอภิสิทธิ์ที่ชนกลุ่มนี้ได้รับเพราะเขาถือว่าการกระทำดังกล่าวเป็นสิ่งชอบธรรม ซึ่งความคิดของแมตเตอร์นิคก็เป็นไปเช่นเดียวกับความคิดของพวกอนุรักษนิยมส่วนใหญ่ในเวลานั้น ชนกลุ่มนี้มีความคิดว่ากลุ่มชนชั้นขุนนางถือเป็นสถาบันเก่าแก่เท่าที่เคยมีมาในยุโรป ดังนั้นชนกลุ่มนี้จึงต้องปฏิบัติตามแบบแผนและขนบธรรมเนียมเดิมซึ่งเคยถือปฏิบัติสืบต่อกันมาในอดีตเพื่อให้ชนกลุ่มนี้มีชีวิตเหมือนกับที่เคยเป็นอยู่ในยุคก่อนปี ค.ศ. 1789 โดยการยึดมั่นอยู่กับกลุ่มราชสำนัก และกลุ่มข้าราชการชั้นสูงซึ่งถือเป็นกลุ่มชนชั้นผู้ปกครอง

HI 352

91

HI 352

91

การที่แมตเตอร์นิกได้ผูกพันตนเองไว้กับกลุ่มชนชั้นสูง จึงทำให้เขามีทัศนคติที่ไม่ดีต่อขบวนการเสรีนิยมซึ่งก่อตัวมาจากเหตุการณ์การปฏิวัติของสหรัฐอเมริกาและการปฏิวัติใหญ่ในฝรั่งเศส แมตเตอร์นิกคิดว่าชนกลุ่มนี้จะต้องรับผิดชอบต่อผลจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นสงครามอันนองเลือดและความทุกข์ที่ได้รับจากสงคราม ข้อเรียกร้องของขบวนการเสรีนิยมที่ต้องการเสรีภาพ และต้องการรัฐบาลที่มาจากผู้แทนปวงชนโดยกลุ่มชนชั้นกลางบางกลุ่มจะเป็นตัวการทำลายอำนาจของกลุ่มขุนนางซึ่งเคยมีอำนาจมาก่อน ดังนั้นแมตเตอร์นิกจึงประณามการกระทำของพวกเสรีนิยมซึ่งแมตเตอร์นิกคิดว่าเป็นพวกที่พยายามจะปลุกระดมกลุ่มชนชั้นต่ำให้กลายมาเป็นศัตรูกับกลุ่มชนชั้นสูงซึ่งเป็นกลุ่มชนชั้นผู้ปกครอง

ทัศนคติในทางการเมืองของแมตเตอร์นิก

นอกจากทัศนคติส่วนตัวที่ไม่พอใจต่อการกระทำของขบวนการเสรีนิยมแล้ว ทัศนคติในทางการเมืองยิ่งกลับทำให้แมตเตอร์นิกเกิดความหวาดกลัวต่อขบวนการเสรีนิยมมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเมื่อกลุ่มเสรีนิยมได้เสนอแนวคิดต่อต้านแดนในยุโรปกลางที่จะให้ประชาชนแต่ละเชื้อชาติมีสิทธิในการจัดตั้งรัฐบาลและสามารถกำหนดโชคชะตาของตนเอง ในการเลือกผู้ปกครองหรือระบอบการปกครอง ซึ่งการกระทำดังกล่าวเท่ากับเป็นการขับไล่กลุ่มชนชั้นสูงออกจากการมีอำนาจ และยังคงเป็นการนำเอาความหายนะมาสู่อาณาจักรออสเตรีย

อาณาจักรออสเตรีย

อาณาจักรออสเตรียมีพื้นที่กว้างใหญ่และถูกปกครองโดย ราชวงศ์แฮปส์เบิร์กมาเป็นเวลาช้านาน ราชวงศ์แฮปส์เบิร์กได้ใช้วิธีการขยายอำนาจในอดีตโดยการทำสงครามและโดยวิธีทางการทูต อาณาจักรออสเตรียยังประกอบไปด้วยกลุ่มชนหลายเชื้อชาติซึ่งเข้ามาอยู่รวมกันภายใต้การปกครองของ พวกเยอรมัน ซึ่งมีจำนวนเพียง 1 ใน 4 ของจำนวนประชากรที่มีอยู่ทั้งหมด ชนกลุ่มต่างๆ ที่อาศัยรวมกันอยู่ในอาณาจักรออสเตรียประกอบไปด้วย พวกแมกยาร์หรือพวกฮังการี (MAGYAR OR HUNGARIAN) ซึ่งเป็นชนกลุ่มใหญ่ที่ได้เข้าไปปกครองฮังการี นอกจากนี้ก็มี พวกเชค (CZECH) ซึ่งอาศัยอยู่ในโบฮีเมีย (BOHEMIA) และโมราเวีย (MORAVIA) พวกอิตาเลียน (ITALIAN) พวกโปแลนด์ (POLE) พวกยูเครเนียน (UKRAINIAN) พวกสโลวีเนีย (SLOVENE) พวกโครเอเชีย (CROAT) พวกเซอร์เบีย (SERB) พวกรูเธเนียน (RUTHERNIAN) และ พวกโรมาเนีย (RUMANIAN)

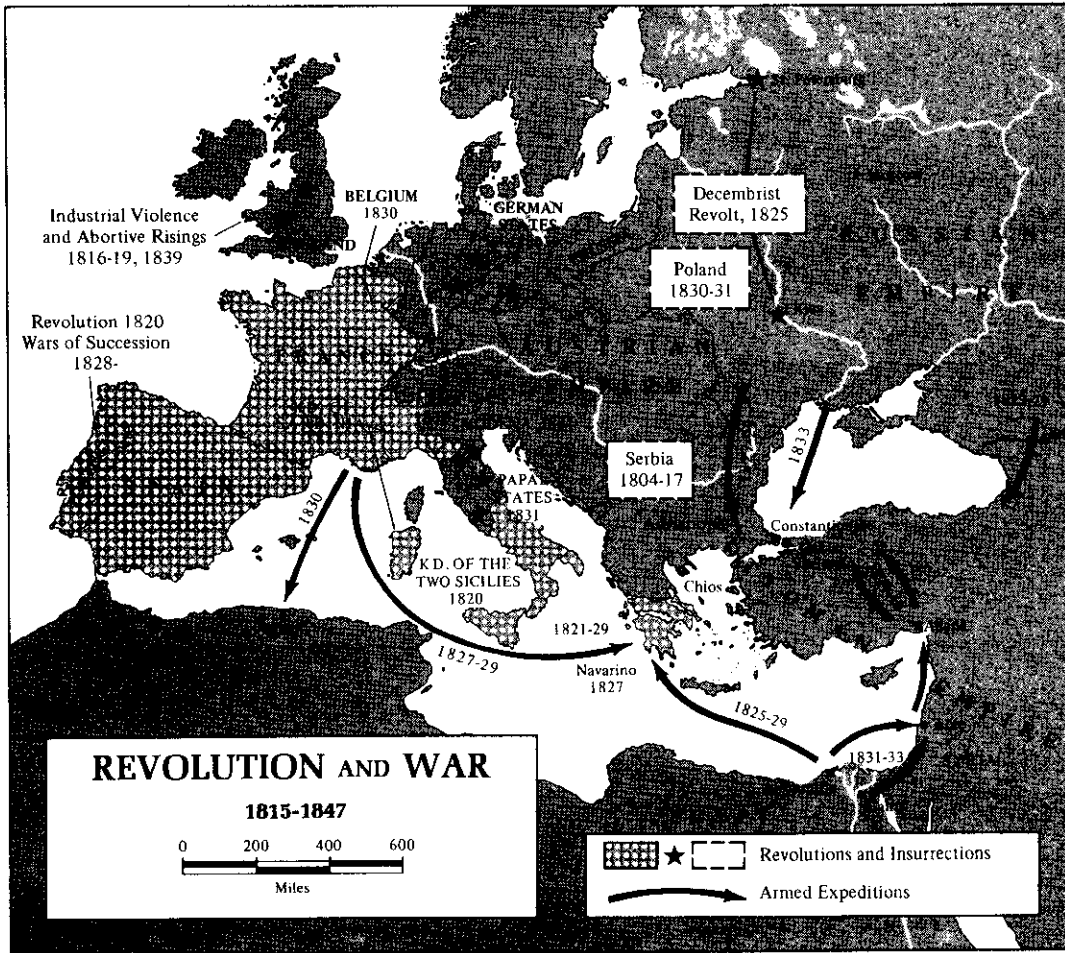
ชนกลุ่มน้อยส่วนใหญ่เป็น พวกเชื้อสายสลาฟ (SLAV) ซึ่งอาศัยอยู่อย่างกระจัดกระจายภายในอาณาจักรออสเตรีย แต่ถูกปกครองโดยกลุ่มชนเพียงสองกลุ่มคือ เยอรมัน กับ อังการีเยน ในบางพื้นที่จะมีกลุ่มชนต่างเชื้อชาติต่างภาษาอาศัยอยู่ร่วมกัน ซึ่งลักษณะของความหลากหลายของกลุ่มชนเชื้อชาติต่างๆ จึงทำให้ออสเตรียได้รับประโยชน์จากจำนวนประชากรและพื้นที่อันกว้างใหญ่ อย่างไรก็ตาม จุดอ่อนที่สำคัญที่เกิดขึ้นในเวลาเดียวกันคือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในระหว่างกลุ่มชนเชื้อชาติต่างๆ เหล่านี้ จากลักษณะที่เกิดขึ้นดังกล่าว จึงทำให้แมตเตอร์นิคหวาดกลัวต่ออิทธิพลของขบวนการเสรีนิยมและอิทธิพลของลัทธิชาตินิยมที่กำลังขยายตัวเข้ามาในอาณาจักรออสเตรีย เพราะอาจเป็นชนวนก่อให้เกิดการปฏิวัติขึ้นเช่นเดียวกับที่เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกาและฝรั่งเศสซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการล่มสลายของอาณาจักรออสเตรีย¹

ความหวาดกลัวของแมตเตอร์นิคและผู้ปกครองกลุ่มอนุรักษนิยมต่อการขยายตัวของขบวนการเสรีนิยมและลัทธิชาตินิยม จึงทำให้กลุ่มชนดังกล่าวเข้าไปมีบทบาทในการประชุมที่กรุงเวียนนาจนกลายเป็นกลุ่มที่ได้วางนโยบายระหว่างประเทศเพื่อต่อต้านขบวนการเสรีนิยมและขบวนการชาตินิยม ดังนั้นภายหลังจากการประชุมที่กรุงเวียนนาสิ้นสุดลง ยุโรปจึงกลายเป็นเวทีของการต่อสู้ระหว่างกลุ่มอนุรักษนิยมและกลุ่มเสรีนิยม

ขบวนการเสรีนิยมในดินแดนเยอรมนี

ในปี ค.ศ. 1815 นักศึกษามหาวิทยาลัยต่างๆ ในดินแดนเยอรมนีได้ร่วมกันจัดตั้งสมาคมบูเชนชาฟท์ (BURSCHENSCHAFT) ขึ้นเพื่อส่งเสริมการรวมชาติและเผยแพร่หลักการเสรีนิยม ในปี ค.ศ. 1817 นักศึกษามหาวิทยาลัยเจนา (JENA) ได้ร่วมกันจัดงานฉลองขึ้นที่ปราสาทวาร์ทเบิร์ก (WARTBURG) ในแคว้นไวมา (WEIMAR) เพื่อเป็นการฉลองที่ มาร์ติน ลูเธอร์ (MARTIN LUTHER) ได้ประกาศแยกตัวออกจากนิกายคาทอลิกเป็นเวลาครบรอบ 300 ปี และยังเป็นการระลึกถึงเหตุการณ์สงครามที่ทำกับนโปเลียนที่สมรภูมิลีพซิกในปี ค.ศ. 1813 ซึ่งชาวเยอรมันถือเป็นสงครามปลดปล่อยดินแดนเยอรมนีจากอำนาจของฝรั่งเศส งานฉลองครั้งนี้ได้มีการปลุกระดมใจตีการปกครองในระบบเก่า และได้มีการทำลายสิ่งซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของการปกครองในระบบเก่า

¹John P. McKay, et al., *A History of Western Society* (Vol. II, Boston : Houghton Mifflin Company, 1983), PP. 802-805

การปฏิวัติและสงครามในระหว่างปี ค.ศ. 1815-1847
ที่มา Europe, 1815-1914

HI 352 บทที่ 13

สมาคมเด็กหนุ่มแห่งเยอรมนี

ในปี ค.ศ. 1818 นักศึกษาจากมหาวิทยาลัย 14 แห่งในดินแดนเยอรมนีได้มารวมประชุมกันที่มหาวิทยาลัยเจนา และได้ร่วมกันจัดตั้ง สมาคมเด็กหนุ่มแห่งเยอรมนี (DEUTSCHE BURTSCHENSCHAFT) ขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะรวมชาติเยอรมันเข้าด้วยกัน ภายใต้การปกครองในระบอบเสรีนิยมและได้มีการประกาศใช้สี ดำ แดง เหลือง ให้เป็นสี ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของสมาคม

การปราบปรามขบวนการเสรีนิยมในดินแดนเยอรมนี

ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1819 นักหนังสือพิมพ์ปฏิภิกิริยาเชื้อสายรัสเซียชื่อ คอทเซบิว (AUGUST VON KOTZEBUE) ซึ่งชอบเขียนบทความเยาะเย้ยและถากถางแนวความคิดเสรีนิยมของสมาคมเด็กหนุ่มแห่งเยอรมนี ได้ถูกนักศึกษาหัวรุนแรงฆ่าตาย แมตเตอร์นิกจึงถือเป็นโอกาสที่จะกำจัดการจลาจลขึ้นในปี ค.ศ. 1819 โดยบังคับให้ยุบสมาคมเด็กหนุ่มแห่งเยอรมนี ให้มีการตรวจสอบมหาวิทยาลัยและหนังสือพิมพ์อย่างเข้มงวด ต่อมาเมื่อพวกเสรีนิยมได้ก่อการจลาจลขึ้นในปี ค.ศ. 1820 แมตเตอร์นิกจึงสั่งให้ปราบปรามความวุ่นวายที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรง มีผลทำให้พวกเสรีนิยมในดินแดนเยอรมนีกลายเป็นพวกนอกกฎหมาย พวกเสรีนิยมในดินแดนเยอรมนีจะกลับมามีบทบาททางการเมืองอีกครั้งในปี ค.ศ. 1848²

การปฏิวัติที่เกิดขึ้นในคาบสมุทรบอลข่าน

ดินแดนส่วนใหญ่ในคาบสมุทรบอลข่านได้ถูกผนวกเข้ากับอาณาจักรออตโตมัน ตั้งแต่ตอนปลายยุคกลาง อิทธิพลของการปฏิวัติฝรั่งเศสและอิทธิพลของการขยายอำนาจของนโปเลียน ได้กระตุ้นความรู้สึกชาตินิยมให้เกิดขึ้นในคาบสมุทรบอลข่าน

² อธิชา โกมลกาญจนและคณะ, อารยธรรมตะวันตก (กรุงเทพฯ : บริษัท ประชาชน จำกัด, 2528), หน้า 393-394.

การปฏิวัติของเซอร์เบีย

เซอร์เบีย (SERBIA) เป็นอาณาจักรใหญ่ที่มีมาตั้งแต่ยุคกลาง แต่ต้องตกอยู่ภายใต้การปกครองของพวกเตอร์ก (TURK) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1389 และในที่สุดก็ถูกผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรออตโตมัน ความรู้สึกชาตินิยมของพวกเซอร์บได้ถูกกระตุ้นขึ้นเมื่อ คาร์ดจอร์จ เปโตรวิช (KARADJORDJE PETROVIC) ผู้มีฉายาว่า **BLACK GEORGE** ได้ก่อการปฏิวัติขึ้นในระหว่างปี ค.ศ. 1805-1806 แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ จนกระทั่งเขาถูกเนรเทศและถูกฆ่าตายในเวลาต่อมา

มิลอส ออบรีโนวิช (MILOS OBRENOVIC) ผู้มีฉายาว่า **PRINCE OF SERBIA** ในอดีตเคยเป็นคู่แข่งชั้นทางการเมืองของคาร์ดจอร์จมาก่อน ในเวลาต่อมาได้รับการสนับสนุนจากรัสเซียจนกลายมาเป็นผู้นำของชาวเซอร์บ ได้ทำการต่อสู้ขับไล่อำนาจของพวกเตอร์กออกจากเซอร์เบียจนกระทั่งตุรกียินยอมให้เซอร์เบีย มีการปกครองตนเองในปี ค.ศ. 1830 แต่ก็ยังคงต้องส่งบรรณาการให้แก่องค์สุลต่านแห่งตุรกี เซอร์เบียได้รับเอกราชอย่างสมบูรณ์ในปี ค.ศ. 1878³

สงครามประกาศเอกราชกรีซ (THE GREEK REVOLT)

กรีซได้ถูกรวมเข้าอยู่ภายใต้การปกครองของอาณาจักรออตโตมันในตอนกลางศตวรรษที่ 15 แต่อิทธิพลของคริสตศาสนานิกายกรีกยังคงอยู่ ขบวนการชาตินิยมกรีกได้เริ่มก่อตัวขึ้นภายหลังเกิดการปฏิวัติขึ้นในเซอร์เบียโดยได้รับการสนับสนุนจากรัสเซีย

ในปี ค.ศ. 1821 ได้เกิดการปฏิวัติขึ้นภายในกรีซ ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อการดำเนินนโยบายทางการเมืองระหว่างประเทศต่อประเทศมหาอำนาจในยุโรป เนื่องจากชาวกรีกเป็นคริสเตียนออร์ทอดอกซ์ ส่วนพวกเตอร์กเป็นมุสลิม รัสเซียได้เข้าไปมีส่วนสนับสนุนต่อการปฏิวัติที่เกิดขึ้นในครั้งนี้เพราะรัสเซียมีแผนการขยายอำนาจเข้าไปในอาณาจักรตุรกี แมตเตอร์นิกจึงพยายามกีดกันไม่ให้ชาติมหาอำนาจในยุโรปเข้าไปมีบทบาทแทรกแซงต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในคาบสมุทรบอลข่าน เพราะเกรงว่าจะเป็นการทำลายดุลแห่งอำนาจตามที่ได้ตกลงกันไว้ในที่ประชุมที่กรุงเวียนนา

³Alan Palmer, *The Penguin Dictionary of Modern History* (Aylesbury : Hazell Watson & Viney Limited, 1983), P. 259.

ในระยะแรกกรีซสามารถต่อสู้ได้โดยลำพังโดยไม่ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากต่างชาติ โดยมี **ลอร์ดไบรอน (LORD BYRON)** กวีคนสำคัญชาวอังกฤษได้เข้าไปร่วมทำสงครามช่วยเหลือชาวกรีกจนกระทั่งเสียชีวิตไปในปี ค.ศ. 1824 การตายของลอร์ดไบรอนได้ปลุกเร้าความสนใจในการต่อสู้ของขบวนการชาตินิยมกรีกต่อชาวยุโรปในอื่นๆ ต่อมาในปี ค.ศ. 1825 อียิปต์ภายใต้การนำของ **เมเฮเมต อาลี (MEHEMET ALI ค.ศ. 1769-1849)** ได้เข้าช่วยเหลือตุรกีทำสงครามกับชาวกรีก ทำให้ชาวกรีกต้องต่อสู้อย่างโดดเดี่ยวไปจนถึงปี ค.ศ. 1827

รัสเซียเห็นเป็นโอกาสอันดีที่จะได้รับประโยชน์จากสงครามที่เกิดขึ้นจึงเข้าแทรกแซงโดยการประกาศสงครามกับตุรกี สงครามระหว่างรัสเซียกับตุรกี (**RUSSO-TURKISH WAR**) เกิดขึ้นในระหว่างปี ค.ศ. 1828-1829 ทำให้อังกฤษและฝรั่งเศสเกรงการขยายอำนาจของรัสเซียเข้าไปในคาบสมุทรบอลข่านโดยลำพัง จึงต้องหันมาร่วมมือกับรัสเซีย โดยการประกาศสงครามกับตุรกีและอียิปต์ ในที่สุดตุรกีก็เป็นฝ่ายพ่ายแพ้ จึงได้มีการทำสัญญาสงบศึก **อาเดรียโนเปิล (TREATY OF ADRIANOPOLE)** ในเดือนกันยายน ค.ศ. 1829 โดยกรีซได้รับเอกราชจากตุรกี นับเป็นชัยชนะของขบวนการเสรีนิยมและขบวนการชาตินิยมที่เกิดขึ้นในคาบสมุทรบอลข่าน สงครามครั้งนี้ยังแสดงให้เห็นถึงความอ่อนแอในการควบคุมอาณานิคมของอาณาจักรตุรกี⁴

การปฏิวัติในโรมาเนีย

ดินแดน **โมลดาเวีย (MOLDAVIA)** และ **วอลเลเชีย (WALLACHIA)** หรือที่รู้จักกันในนามของ **DANUBIAN PRINCIPALITIES** เป็นดินแดนสำคัญที่ควบคุมเส้นทางเข้าออกของแม่น้ำดานูบ (DANUBE) ที่ไหลลงสู่ทะเลดำ ดินแดนแห่งนี้ได้ตกอยู่ภายใต้การปกครองของอาณาจักรออตโตมันมาตั้งแต่สมัยศตวรรษที่ 15 โมลดาเวียและวอลเลเชียได้ก่อการปฏิวัติเพื่อแยกตัวออกจากการปกครองของตุรกีพร้อมกับพวกกรีกแต่ไม่ประสบความสำเร็จ ในขณะที่พวกกรีกกำลังก่อการปฏิวัติอยู่นั้น รัสเซียได้ถือโอกาสเข้ายึดครองโมลดาเวียและวอลเลเชีย มาไว้ในอำนาจจนถึงปี ค.ศ. 1834 โดยข้ออ้างที่ว่าตุรกีค้างชำระค่าปฏิกรรมสงครามระหว่างรัสเซียกับตุรกีที่เกิดขึ้นในระหว่างปี ค.ศ. 1828-1829

⁴William B. Willcox, **The Age of Aristocracy 1688 to 1830** (3rd ed ; Massachusetts : D.C.Heath and Company, 1976), PP.267-271.

เมื่อมีการทำสนธิสัญญาสงบศึกอาเดรียโนเปิลในปี ค.ศ. 1829 โดยตุรกียอมรับรองความเป็นเอกราชของกรีซ ได้กลายมาเป็นแรงกระตุ้นสำคัญที่จะทำให้ดินแดนโมลดาเวียและวอลเลเชีย หลุดพ้นจากระบบแมตเตอร์นิค (METTERNICH SYSTEM) และจะเป็นการปูทางไปสู่การประกาศเอกราชอย่างสมบูรณ์ในฐานะของประเทศโรมาเนีย (RUMANIA) ในปี ค.ศ. 1877⁵

การปฏิวัติรัสเซียในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1825 (DECEMBRIST CONSPIRACY)

พระเจ้าซาร์นิโคลัสที่ 1 (NICHOLAS I ค.ศ. 1825-1855) ทรงขึ้นครองบัลลังก์สืบต่อจากพระเจ้าซาร์อเล็กซานเดอร์ที่ 1 ผู้เป็นพระเชษฐาในปี ค.ศ. 1825 สิ่งแรกที่พระองค์ทรงประสงค์คือ การปฏิวัติเพื่อโค่นล้มรัฐบาลซึ่งเกิดขึ้นในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1825 โดยคณะนายทหารในกรุงเซนต์ปีเตอส์เบิร์กโดยได้รับการสนับสนุนจากพวกขุนนางที่อยู่ทางตอนใต้ของรัสเซีย ในเวลาต่อมากลุ่มผู้ก่อการปฏิวัติได้เกิดความแตกแยกทางความคิด โดยบางกลุ่มต้องการเปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่ระบอบสาธารณรัฐ บางกลุ่มต้องการให้มีการปกครองในระบอบคณาธิปไตย (OLIGARCHY) โดยให้พระเจ้าซาร์นิโคลัสที่ 1 มีฐานะเป็นเพียงหุ่นเชิด บางกลุ่มต้องการให้ยกเลิกระบบทาสติดที่ดิน แต่บางกลุ่มก็กลัวความวุ่นวายที่จะเกิดขึ้นจากพวกทาสติดที่ดิน อย่างไรก็ตามแผนการปฏิวัติได้รั่วไหลไปสู่กลุ่มตำรวจลับ พระเจ้าซาร์นิโคลัสที่ 1 จึงทรงสามารถปราบปรามการกบฏลงได้อย่างราบคาบ การกบฏที่เกิดขึ้นในครั้งนี้ ได้ส่งผลกระทบต่อกรปกครองของพระเจ้าซาร์นิโคลัสที่ 1 ในเวลาต่อมา เพราะมีผลทำให้พระองค์ทรงกลายเป็นผู้ครองปฏิกริยา (REACTIONARY) มากกว่าที่พระเชษฐาของพระองค์ได้ทรงเคยปฏิบัติ นอกจากนี้ ยังทำให้พระองค์ไม่ทรงเชื่อในความคิดเห็นใดๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแนวความคิดแบบเสรีนิยม⁶

การปฏิวัติฝรั่งเศสปี ค.ศ. 1830

เมื่อพระเจ้าหลุยส์ที่ 18 สิ้นพระชนม์ลงในปี ค.ศ. 1824 เคานท์แห่ง อาร์ตัวส์ (COUNT OF ARTOIS) พระอนุชาได้เสด็จขึ้นครองบัลลังก์สืบต่อมาในฐานะของพระเจ้า

⁵Paul Bernstein and Robert W. Green, *History of Civilization : Since 1648* (Vol.II, New Jersey : Rowman & Allanheld,1976), PP.154-155.

⁶Palmer, *The Penguin Dictionary of Modern History*, P.96.

ชาลส์ที่ 10 (CHARLES X ค.ศ. 1824-1830) เคานท์ แห่งอาร์ตัวส์ เคยเสด็จลี้ภัยไปประทับอยู่ในประเทศอังกฤษเมื่อเกิดการปฏิวัติขึ้นในปี ค.ศ. 1789 พระองค์เสด็จกลับมายังฝรั่งเศสในปี ค.ศ. 1814 และได้กลายมาเป็นผู้นำของกลุ่มนิยมเจ้า (ULTRA-ROYALISTS)

ในปี ค.ศ. 1820 ได้เกิดเหตุการณ์รุนแรงขึ้นเมื่อ ดยุก แห่ง แบร์รี (DUKE OF BERRY) พระโอรสของเคาท์แห่งอาร์ตัวส์ ถูกฆาตกรรมโดยพวกหัวรุนแรง จึงมีผลทำให้พระเจ้าหลุยส์ที่ 18 ทรงเปลี่ยนนโยบายเอนเอียงเข้าหากลุ่มนิยมเจ้า เช่น มีการแต่งตั้งพวกปฏิภิกิริยาให้ขึ้นดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี และการส่งกองทหารฝรั่งเศสไปช่วยพระเจ้าเฟอร์ดินานด์ที่ 7 แห่งสเปนต่อสู้กับพวกเสรีนิยม

เมื่อเคาท์ แห่ง อาร์ตัวส์ ทรงขึ้นเป็นกษัตริย์ในฐานะของพระเจ้าชาลส์ที่ 10 พระองค์ทรงพยายามผลักดันให้ฝรั่งเศสหันกลับไปสู่การปกครองในระบอบเก่า โดยทรงดำเนินนโยบายใกล้ชิดกับศาสนจักรซึ่งได้สูญเสียอำนาจไปในสมัยการปฏิวัติใหญ่ให้กลับมาทำหน้าที่ควบคุมทางด้านการศึกษา พระองค์ทรงให้ความช่วยเหลือแก่พวกอพยพลี้ภัยให้ได้รับเงินค่าชดเชยจากการสูญเสียทรัพย์สินที่ถูกยึดไปในอดีตเป็นจำนวน 1,000 ล้านฟรังก์ ซึ่งเป็นเงินภาษีที่เก็บจากประชาชนฝรั่งเศส นอกจากนี้พระองค์ยังได้ทำการปลดนายทหารของนโปเลียนออกจากตำแหน่ง ต่อมาในปี ค.ศ. 1827 ได้มีการตรวจข่าวหนังสือพิมพ์อย่างเข้มงวด สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้สร้างความไม่พอใจแก่ประชาชนฝรั่งเศสเป็นอย่างมากส่งผลกระทบต่อ การเลือกตั้งในปี ค.ศ. 1828 เพราะทำให้ฝ่ายค้านได้รับการเลือกตั้งเข้าสู่สภาเป็นจำนวนมาก⁷

ในปี ค.ศ. 1829 พระเจ้าชาลส์ที่ 10 ทรงแต่งตั้ง เจ้าชายโพลิแนค (PRINCE JULES OF POLIGNAC) สมาชิกกลุ่มนิยมเจ้า ซึ่งเป็นที่เกลียดชังของประชาชนฝรั่งเศสให้ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยทรงหวังที่จะให้เจ้าชายโพลิแนคช่วยฟื้นฟูการปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ขึ้นมาใหม่ในฝรั่งเศส นอกจากนี้พระองค์ยังทรงขยายอำนาจของประเทศฝรั่งเศสโดยการส่งทหารเข้ายึด เมืองอัลเจียส์ (ALGIERS) ซึ่งเป็นรัฐในอารักขาของอาณาจักรออตโตมานในแอฟริกาเหนือ ให้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของฝรั่งเศสได้สำเร็จในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1830

⁷Denis Richards, *Modern Europe 1789-1945* (5th ed ; London : William Clowes and Sons Ltd., 1967), P.79.

การปฏิวัติในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1830 ในกรุงปารีส

กฤษฎีกาซังคลูต์

พวกเสรีนิยมซึ่งเป็นฝ่ายค้านในสภาได้คัดค้านการขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของเจ้าชายโปลิแนค โดยอ้างว่าผู้ที่ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจะต้องผ่านความเห็นชอบโดยเสียงส่วนใหญ่จากรัฐสภาเสียก่อน พระเจ้าชาลส์ที่ 10 จึงทรงประกาศยุบสภาในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1830 และจัดให้มีการเลือกตั้งขึ้นใหม่ แต่ผลกลับปรากฏว่าฝ่ายรัฐบาลต้องสูญเสียเสียงสนับสนุนในสภาไปอีก 50 เสียง พระเจ้าชาลส์ที่ 10 จึงทรงประกาศภาวะฉุกเฉินในวันที่ 25 กรกฎาคม ค.ศ. 1830 โดยการออก กฤษฎีกาซังคลูส์ (ORDINANCES OF ST. CLEUD) ให้ยุบสภาและให้ลดจำนวนผู้มีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งให้เหลือเพียง 25,000 คน และรัฐบาลได้เข้าควบคุมเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ พระเจ้าชาลส์ที่ 10 และเจ้าชายโปลิแนคคิดว่าประชาชนส่วนใหญ่กำลังดีใจกับชัยชนะที่ได้รับจากเมืองอัลเจียส์คงจะยอมรับในกฤษฎีกาดังนี้ แต่กลับปรากฏว่า ธิแอร์ (ADOLPHE THIERS) และกลุ่มนักหนังสือพิมพ์ได้ช่วยกันปลุกระดมชาวฝรั่งเศสให้ออกมาต่อสู้กับรัฐบาล

การต่อสู้บนท้องถนนเริ่มขึ้นในวันที่ 29 กรกฎาคม ค.ศ. 1830 ทหารประจำการได้ก่อการกบฏและหันเข้าร่วมมือกับพวกปฏิวัติ ในที่สุดกรุงปารีสก็ตกอยู่ภายใต้การควบคุมของฝ่ายปฏิวัติ พระเจ้าชาลส์ที่ 10 ทรงสละราชสมบัติในวันที่ 1 สิงหาคม ค.ศ. 1830 และเสด็จลี้ภัยไปพำนักในอังกฤษหลังจากที่พระองค์ได้ทรงทำลายระบบการประกันเสรีภาพของประชาชนซึ่งปรากฏอยู่ในกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. 1814 และทรงผิหวางที่จะฟื้นฟูการปกครองระบอบเก่าขึ้นมาใหม่ในฝรั่งเศส⁸

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายหลังการปฏิวัติ

ภายหลังการปฏิวัติพวกปฏิวัติได้เกิดการแตกแยกออกเป็น 2 กลุ่มคือ

1. พวกที่ต้องการให้ฝรั่งเศสปกครองในระบอบสาธารณรัฐโดยให้นายพลลาฟาแยตขึ้นเป็นประธานาธิบดี

2. พวกที่ยังคงต้องการให้ฝรั่งเศสปกครองในระบอบกษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ (CONSTITUTIONAL MONARCHY)

เสียงส่วนใหญ่ยังไม่กล้าเปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่ระบอบสาธารณรัฐเพราะเกรงว่าจะถูกต่อต้านจากประเทศมหาอำนาจกลุ่มปฏิภิกิริยา ดังนั้นกลุ่มผู้นำการปฏิวัติภายใต้การนำของ ริแอร์ ก็โซต์ ตาลเลรงค์ และ ลาฟาแยต จึงไปเชิญ เจ้าชายหลุยส์ ฟิลิป ดยุกแห่ง ออร์เลองส์ (LOUIS PHILIP, DUKE OF ORLEANS) ผู้มีเชื้อสายราชวงศ์บูร์บอง และเคยมีบทบาทร่วมในการปฏิวัติใหญ่ให้ขึ้นดำรงตำแหน่งกษัตริย์แห่งฝรั่งเศส ในฐานะของพระเจ้าหลุยส์ ฟิลิป (JULY MONARCHY) โดยพระเจ้าหลุยส์ ฟิลิป จะทรงปกครองในระบอบกษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ ดังที่ริแอร์ได้กล่าวว่า

“พระเจ้าแผ่นดินปกเกล้า แต่มิได้ปกครอง”⁹

⁸น้ำเงิน บุญเยี่ยม, ยุโรปสมัยใหม่ ค.ศ. 1789-1914 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2523), หน้า 112.

⁹ประเสริฐ เรืองสกุล, ยุโรปสมัยใหม่ ค.ศ. 1789-1971 (พิมพ์ครั้งที่ 5 ; กรุงเทพฯ : พีระพัทธนา, 2522), หน้า 81.

พระเจ้าหลุยส์ ฟิลิป

อิทธิพลของการปฏิวัติฝรั่งเศสปี ค.ศ. 1830 ต่อดินแดนอื่น ๆ ในยุโรป

เบลเยียม

ในสมัยศตวรรษที่ 16 ดินแดนเนเธอร์แลนด์ (NETHERLANDS) อยู่ภายใต้การปกครองของจักรวรรดิสเปน ต่อมาดินแดนทางตอนเหนือได้ปฏิวัติแยกตัวเป็นเอกราชในฐานะของ สาธารณรัฐดัชท์หรือฮอลแลนด์ (UNITED PROVINCES) ส่วนดินแดนทางตอนใต้ซึ่งรู้จักกันในนามของ **SPANISH NETHERLANDS** หรือ **เบลเยียม** ยังคงอยู่ภายใต้การปกครองของสเปนมาจนถึงศตวรรษที่ 18 จึงถูกยกให้ไปอยู่ภายใต้การปกครองของออสเตรีย และได้เปลี่ยนชื่อมาเป็น **AUSTRIAN NETHERLANDS** ในสมัยที่นโปเลียนเรืองอำนาจทั้งฮอลแลนด์และเบลเยียม ต่างก็ตกอยู่ภายใต้การปกครองของฝรั่งเศส ต่อมาในสมัยการประชุมที่กรุงเวียนนาได้รวมเบลเยียมเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของฮอลแลนด์ซึ่งอยู่ภายใต้การปกครองของพระเจ้าวิลเลียมที่ 1 แห่งฮอลแลนด์ การผนวกดินแดนดังกล่าว

มีจุดประสงค์ที่ต้องการให้ฮอลแลนด์มีความมั่นคงและเข้มแข็งเพื่อคอยป้องกันการขยายตัวของฝรั่งเศสในทางตอนเหนือ

ความแตกต่างระหว่างเบลเยียมกับฮอลแลนด์

การรวมเบลเยียมเข้ากับฮอลแลนด์โดยการประชุมที่กรุงเวียนนา เป็นการกระทำที่ไม่ได้คำนึงถึงลักษณะความแตกต่างกันระหว่างสองประเทศ ทั้งนี้ เพราะชาวเบลเยียมเป็นพวกเฟลมิช (FLEMISH) นับถือศาสนานิกายคาทอลิก มีภาษาและวัฒนธรรมคล้ายคลึงกับฝรั่งเศส มีระบบเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับการเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม มีประชากรประมาณ 3 ล้าน 5 แสนคน ส่วนชาวดัชท์เป็นพวกทิวโทนิค (TEUTONIC) ดังนั้นจึงมีภาษาและวัฒนธรรมเป็นแบบเยอรมัน นับถือศาสนานิกายคาลวิลนิสม์ (CALVINISM) ซึ่งเป็นโปรเตสแตนท์ มีระบบเศรษฐกิจขึ้นกับการเกษตรกรรมและการค้าโดยเฉพาะการค้าทางทะเล มีประชากรประมาณ 2 ล้านคน

ความไม่พอใจของชาวเบลเยียมที่ต้องตกอยู่ภายใต้การปกครองของพวกดัชท์

ความแตกต่างทางด้าน ภาษา วัฒนธรรม ศาสนาและระบบเศรษฐกิจ จึงทำให้ประชากรทั้งสองกลุ่มเข้ากันได้ไม่ดีนัก พระเจ้าวิลเลียมที่ 1 ทรงปฏิบัติต่อเบลเยียมเสมือนกับเป็นประเทศราชของฮอลแลนด์ เช่น ทรงประกาศให้เบลเยียมใช้ภาษาดัชท์เป็นภาษาราชการ ทรงปฏิเสธที่จะให้ชาวเบลเยียมเพิ่มจำนวนผู้แทนในรัฐสภาต่างๆ ที่ชาวเบลเยียมมีจำนวนประชากรมากกว่าชาวดัชท์ นอกจากนี้ ชาวเบลเยียมยังต้องกลายมาเป็นผู้แบกรับภาษีที่ไม่เป็นธรรมมากกว่าชาวดัชท์ที่ต้องเสียในเวลาเดียวกัน จึงทำให้ชาวเบลเยียมเกิดความรู้สึกไม่พอใจที่ต้องตกอยู่ภายใต้การปกครองของพวกดัชท์

การปฏิวัติของชาวเบลเยียม

เมื่อเกิดการปฏิวัติฝรั่งเศสขึ้นในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1830 ได้ส่งผลกระทบต่อ การเกิดความรู้สึกชาตินิยมขึ้นภายในกลุ่มชาวเบลเยียม ในวันที่ 25 สิงหาคม ค.ศ. 1830 จึงเกิดการปฏิวัติขึ้นใน กรุงบรัสเซลส์ (BRUSSELS) ซึ่งเป็นเมืองหลวง เพื่อขับไล่อำนาจของพวกดัชท์ ในวันที่ 4 ตุลาคม ค.ศ. 1830 เบลเยียมจึงประกาศเอกราช หลังจากนั้น จึงจัดให้มีการประชุมสภาแห่งชาติขึ้นเพื่อร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้ประกาศใช้ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1831 มีลักษณะเป็นรัฐธรรมนูญฉบับเสรีนิยมเพราะเปิดโอกาสให้มีการกระจาย

อำนาจการปกครองให้ท้องถิ่นได้มีโอกาสปกครองตนเอง และมีรูปการปกครองในระบบ
กษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ¹⁰

การประชุมเพื่อรับรองเอกราชเบลเยียมที่กรุงลอนดอน

การปฏิวัติของชาวเบลเยียมถือเป็นการละเมิดสนธิสัญญาเวียนนา ที่ทำไว้ในปี ค.ศ.
1815 ซึ่งอาจจะเป็นการเปิดโอกาสให้ประเทศมหาอำนาจเข้าแทรกแซง แต่ก็นับว่าเป็น
ความโชคดีของชาวเบลเยียม เพราะในเวลาเดียวกันก็ได้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเมืองขึ้น
ในโปแลนด์ จึงทำให้ รัสเซีย ออสเตรียและปรัสเซีย ต่างหันไปสนใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
ในโปแลนด์ ในขณะที่ ลอร์ด ปาล์มเมอร์สตัน (LORD PALMERSTON) รัฐมนตรี
ต่างประเทศคนใหม่ของอังกฤษ มีนโยบายเอนเอียงเข้าหาฝ่ายเบลเยียมและต้องการที่จะ
ยุติความขัดแย้งที่เกิดขึ้นโดยไม่ต้องการให้ประเทศมหาอำนาจกลุ่มปฏิกริยาเข้าแทรกแซง
อังกฤษจึงจัดการประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาเบลเยียมขึ้นที่กรุงลอนดอนในเดือนธันวาคม ค.ศ.
1830 โดยมีรัสเซีย ออสเตรีย ปรัสเซียและฝรั่งเศส เข้าร่วมประชุม ที่ประชุมมีมติเห็นด้วย
กับการที่จะให้เบลเยียมได้รับเอกราช จึงประกาศรับรองเอกราชและความเป็นกลาง (NEU-
TRALITY) ของเบลเยียม ใน สนธิสัญญาลอนดอน (TREATY OF LONDON) ในเดือน
พฤศจิกายน ค.ศ. 1831

การประกาศรับรองเอกราชและความเป็นกลางของเบลเยียม

พระเจ้าวิลเลียมที่ 1 ทรงปฏิเสธไม่ยอมรับการประกาศเอกราชและการแยกตัว
ของเบลเยียม พระองค์ทรงพยายามใช้กำลังเข้าบังคับเพื่อยึดเบลเยียมกลับคืนมา ทำให้
อังกฤษกับฝรั่งเศสต้องเข้าแทรกแซงโดยเฉพาะลอร์ด ปาล์มเมอร์สตัน ประกาศที่จะใช้
มาตรการรุนแรงต่อฮอลแลนด์ จนในที่สุดฮอลแลนด์ต้องยอมทำตามข้อเรียกร้องของอังกฤษ
อังกฤษจึงจัดให้มีการลงนามในสัตยาบันในสัญญาที่ได้ทำไว้ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1831
เพื่อรับรองความเป็นเอกราชและความเป็นกลางของเบลเยียมในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1832
โดยประเทศมหาอำนาจทั้งห้าคือ อังกฤษ ฝรั่งเศส รัสเซีย ออสเตรียและปรัสเซีย ต่างก็
ร่วมให้สัตยาบัน (RATIFICATION) ยอมรับความเป็นเอกราชและความเป็นกลางของเบลเยียม

¹⁰Richards, *Modern Europe 1789-1945*, PP.86-88.

ส่วนฮอลแลนด์ยอมรับความเป็นเอกราชและความเป็นกลางของเบลเยียมตามสนธิสัญญาลอนดอนในปี ค.ศ. 1839¹¹

พระเจ้าลีโอโพลที่ 1 กษัตริย์แห่งเบลเยียม

สภาแห่งชาติได้เลือก **ดุก แห่ง นอมูส์ (DUKE OF NEMOURS)** พระราชโอรสองค์ที่ 2 ของพระเจ้าหลุยส์ ฟิลิป ขึ้นเป็นกษัตริย์เบลเยียม จึงทำให้อังกฤษไม่พอใจที่จะเห็นเบลเยียมตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของฝรั่งเศส ในที่สุดสภาแห่งชาติจึงเลือกเจ้าชายลีโอโพลแห่ง **แซก-โคเบิร์ก (LEOPOLD OF SAXE-COBURG)** เจ้าชายเชื้อสายเยอรมันซึ่งได้รับการสนับสนุนจากอังกฤษให้มาดำรงตำแหน่งกษัตริย์ในฐานะของพระเจ้าลีโอโพลที่ 1 (ค.ศ. 1830-1863) นับเป็นกษัตริย์องค์แรกของประเทศเบลเยียม

โปแลนด์

โปแลนด์เป็นดินแดนที่เคยถูกแบ่งถึง 3 ครั้งให้อยู่ภายใต้การปกครองของปรัสเซีย ออสเตรีย และรัสเซีย มาตั้งแต่สมัยศตวรรษที่ 18 ในสมัยที่นโปเลียนเรืองอำนาจ โปแลนด์ถูกจัดตั้งขึ้นเป็น **แกรนด์ดัชชี แห่ง วอร์ซอ** ภายใต้อิทธิพลของฝรั่งเศส การแบ่งโปแลนด์ครั้งที่ 4 เป็นผลมาจากการประชุมที่กรุงเวียนนาในปี ค.ศ. 1815 ทำให้รัสเซียสามารถขยายอิทธิพลออกไปทางภาคตะวันตกโดยได้รับดินแดนส่วนใหญ่ของแคว้นวอร์ซอ ซึ่งรัสเซียได้สถาปนาขึ้นเป็นประเทศโปแลนด์ โดยพระเจ้าซาร์อเล็กซานเดอร์ที่ 1 ทรงมีฐานะเป็นกษัตริย์แห่งโปแลนด์

พระเจ้าซาร์อเล็กซานเดอร์ที่ 1 ทรงพยายามสร้างสัมพันธไมตรีอันดีกับชาวโปแลนด์โดยการเปิดโอกาสให้โปแลนด์มีการปกครองตนเอง มีรัฐธรรมนูญ มีสภาและมีกองทัพของตนเอง แต่พวกรักชาติชาวโปแลนด์ก็ยังไม่พอใจที่ยังไม่ได้รับเอกราช และไม่พอใจที่ดินแดนบางส่วนของโปแลนด์ยังคงถูกผนวกเข้ากับ ออสเตรีย ปรัสเซียและรัสเซีย

ภายหลังจากพระเจ้าซาร์นิโคลัสที่ 1 ได้เสด็จขึ้นครองราชย์ อิทธิพลจากการปฏิวัติฝรั่งเศสในปี ค.ศ. 1830 ได้ส่งผลในการกระตุ้นความรู้สึกชาตินิยมขึ้นในโปแลนด์ พวกรักชาติชาวโปแลนด์ก่อความไม่สงบขึ้นในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1830 โดยหวังที่จะได้รับความช่วยเหลือจากฝรั่งเศสแต่ก็ต้องผิดหวัง ขบวนการชาตินิยมของโปแลนด์เป็น

¹¹Bernstein and Green, *History of Civilization : Since 1648*, P.156.

ขบวนการของคนกลุ่มน้อยซึ่งประกอบไปด้วยทหารบางส่วนและพวกนักศึกษาจึงไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนทั้งประเทศ กองทัพรัสเซียได้เดินทัพเข้าสู่โปแลนด์ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1831 ขบวนการชาตินิยมชาวโปแลนด์ถูกรบปรามอย่างรุนแรงและก็ต้องสลายตัวไปในที่สุด¹²

ดินแดนเยอรมนีและดินแดนในแหลมอิตาลี

ผลกระทบของการปฏิวัติฝรั่งเศสปี ค.ศ. 1830 ที่มีต่อดินแดนเยอรมนีและดินแดนในแหลมอิตาลี มีผลทำให้ขบวนการเสรีนิยมเริ่มการเคลื่อนไหวทางการเมือง

ในแหลมอิตาลี สมาคมคาร์บอนารี (CARBONARI-CHARCOAL BURNER) ซึ่งเป็นขบวนการลับของพวกกรรมกรมีศูนย์กลางอยู่ที่เมืองมิลาน (MILAN) และสมาคมลับอื่นๆ เริ่มการเคลื่อนไหวในปี ค.ศ. 1831 เพื่อก่อความวุ่นวายขึ้นในรัฐสันตะปาปา (PAPAL STATES) ปาร์มา (PARMA) และโมดีนา (MODENA) แต่การเคลื่อนไหวดังกล่าวได้ถูกปราบปรามโดยออสเตรีย

ส่วนในดินแดนเยอรมนี ผู้ปกครองแคว้นแซกโซนี (SAXONY) และแฮนโนเวอร์ (HANOVER) ถูกขบวนการเสรีนิยมบังคับให้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ แต่ขบวนการเสรีนิยมได้ถูกแมดเตอร์นิคสังหารให้เข้าปราบปรามอย่างรุนแรงจนทำให้สถานการณ์เข้าสู่ภาวะปกติ

คาบสมุทรไอบีเรีย (IBERIAN PENINSULA)

ภายในประเทศสเปน เมื่อ พระราชินีอิสซาเบลลาที่ 2 (ค.ศ. 1833-1868) พระราชธิดาของพระเจ้าเฟอร์ดินานด์ที่ 7 ผู้มีพระชนมายุ 3 พระชันษาเสด็จขึ้นครองราชย์ในปี ค.ศ. 1833 โดยมี พระนางมาเรีย คริสตินา พระราชมารดาทรงทำหน้าที่เป็นองค์ผู้สำเร็จราชการ ขบวนการคาร์ลิสต์ (CARLIST PARTY) ได้ก่อสงครามกลางเมืองขึ้นเพื่อจะสถาปนา เจ้าชายคาร์ลอส (CARLOS) พระอนุชาของพระเจ้าเฟอร์ดินานด์ที่ 7 ขึ้นเป็นกษัตริย์สเปน

¹²Roger L. Williams, *A Short History of Europe Since Napoleon* (New York : John Wilney & Sons, Inc., 1972), P.34.

ส่วนภายในปอร์ตุเกส เจ้าชายมิเกล (MIGUEL) ได้ก่อการรัฐประหารเพื่อชิงบัลลังก์จาก พระราชินี มาเรีย เดอ ลา กลอเรีย (MARIA DE LA GLORIA) ราชินีผู้ทรงพระเยาว์ของปอร์ตุเกส

ในเดือนเมษายน ค.ศ. 1834 สเปน และปอร์ตุเกสได้รวมเป็นพันธมิตรกับอังกฤษและฝรั่งเศส เพื่อร่วมมือกันปราบปรามความวุ่นวายที่เกิดขึ้นทั้งในสเปนและปอร์ตุเกส ซึ่งมีผลทำให้เจ้าชายมิเกล บอกเพิกถอนการอ้างสิทธิในการขึ้นครองบัลลังก์ปอร์ตุเกส ส่วนเจ้าชายคาร์ลอสได้ถูกจับตัวส่งไปกักขังที่ประเทศอังกฤษ¹³

การปฏิรูประบบรัฐสภาของอังกฤษ (PARLIAMENTARY REFORM)

ในขณะที่ขบวนการเสรีนิยมและขบวนการชาตินิยมกำลังต่อสู้กับกลุ่มอนุรักษนิยมในประเทศต่างๆ บนภาคพื้นทวีปยุโรป ประเทศอังกฤษกลับไม่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งที่เกิดขึ้นดังกล่าว ทั้งนี้เพราะอังกฤษได้ผ่านการปฏิวัติอันรุ่งเรืองไปในตอนปลายศตวรรษที่ 17 ก่อให้เกิดการกระจายอำนาจทางการเมืองไปสู่สถาบันต่างๆ ของอังกฤษอย่างทั่วถึง แต่เมื่อเวลาผ่านไปถึงครึ่งหลังของศตวรรษที่ 18 ความวุ่นวายก็เริ่มเกิดขึ้นในอังกฤษ ดังที่คาร์ล มาร์กซ เรียกว่า สมัยแห่งการปฏิวัติอุตสาหกรรมของอังกฤษ¹⁴

การอพยพของประชาชนเข้าสู่เขตอุตสาหกรรมใหม่ ได้ก่อให้เกิดชุมชนเมืองใหม่ ซึ่งยังไม่มีผู้แทนราษฎรที่จะเข้าไปทำหน้าที่เป็นปากเสียงให้ในรัฐสภา เช่น แมนเชสเตอร์ เซฟฟีลด์ และเบอร์มิงแฮม เป็นต้น ในขณะที่เมืองที่มีผู้แทนราษฎรบางแห่งมีจำนวนประชากรลดลง แต่จำนวนผู้แทนราษฎรก็ยังคงมีจำนวนอยู่เท่าเดิม (The Pocket and Rotten Boroughs)

สิ่งที่รัฐบาลอังกฤษจะต้องทำการแก้ไข เป็นผลมาจากข้อเรียกร้องของชาวอังกฤษส่วนใหญ่ที่ต้องการให้มีการปฏิรูประบบรัฐสภา เช่น การกำหนดสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งให้มีความยุติธรรมยิ่งขึ้น เพื่อให้ชนชั้นกลางและพวกกรรมกรได้รับสิทธิในการเลือกตั้ง หรือการปรับปรุงแบ่งเขตเลือกตั้งขึ้นใหม่โดยการเพิ่มจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเมืองอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นใหม่ สาเหตุที่ทำให้เกิดการเรียกร้องให้มีการ

¹³ศฤงคาร พันธุ์พงศ์, ประวัติศาสตร์สเปนยุคใหม่ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2537), หน้า 192-193.

¹⁴อัยยา โกมลกาญจน, อารยธรรมตะวันตก, หน้า 400.

ปฏิรูประบบรัฐสภาก็เนื่องมาจากความกลัวว่าอังกฤษจะเกิดการปฏิวัตินองเลือดเช่นเดียวกับที่กำลังเกิดขึ้นในประเทศอื่นๆ ในยุโรป

โรเบิร์ต พิล (ROBERT PEEL ค.ศ. 1770-1850)

การปฏิรูปที่สำคัญที่รัฐบาลอังกฤษได้ทำไปแล้ว เช่น ในปี ค.ศ. 1824 รัฐบาลได้ยกเลิกพระราชบัญญัติ **COMBINATION ACTS** โดยอนุญาตให้กรรมกรสามารถรวมตัวกันได้ และยังให้สิทธิแก่พวกกรรมกรในการจัดตั้งองค์การกรรมกร

ในปี ค.ศ. 1829 รัฐบาลภายใต้การนำของ ดุ๊ก แห่ง เวลลิงตัน แห่งพรรคทอรีส์ (TORIES) ได้ปรากฏผลงานที่สำคัญของ โรเบิร์ต พิล (ROBERT PEEL) ผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยการเสนอปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาให้มีความเป็นธรรมยิ่งขึ้น และฟิลยังเป็นผู้ก่อตั้ง ตำรวจนครบาลขึ้นในอังกฤษ¹⁵ ผลงานที่สำคัญอีกสิ่งหนึ่งของฟิลคือเป็นผู้ร่วมผลักดันให้มีการออกกฎหมาย **CATHOLIC EMANCIPATION ACT** ในปี ค.ศ. 1829 โดยมีสาระสำคัญคือ การอนุญาตให้พวกคาทอลิกทั้งในอังกฤษและในไอร์แลนด์ ได้รับสิทธิเท่าเทียมกับพวกโปรเตสแตนต์ กฎหมายฉบับนี้แสดงให้เห็นถึงการก้าวเข้าไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้นในอังกฤษ

โรเบิร์ต พิล

¹⁵ตำรวจอังกฤษมีชื่อเรียกโดยทั่วไปว่า **BOBBY** ซึ่งเป็นชื่อย่อของ โรเบิร์ต พิล ที่มาจากคำว่า **ROBERT**.

การล้มรัฐบาลเวลลิงตัน

การปฏิรูปที่เกิดขึ้นในสมัยการปกครองของ ดุก แห่งเวลลิงตันได้ ก่อให้เกิดความไม่พอใจแก่กลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคทอริส์หัวเก่า จึงร่วมมือกันล้มรัฐบาลเวลลิงตันไปในตอนกลางปี ค.ศ. 1830 เมื่อ **พระเจ้ายอร์ชที่ 4** เสด็จสวรรคตลงในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1830 โดยมี **พระเจ้าวิลเลียมที่ 4** พระอนุชาได้เสด็จขึ้นครองบัลลังก์สืบต่อมา รัฐบาลจึงจัดให้มีการเลือกตั้งขึ้นใหม่ในขณะที่ประเทศที่อยู่บนภาคพื้นทวีปยุโรปกำลังเผชิญกับอิทธิพลของการปฏิวัติฝรั่งเศสและการปฏิวัติของชาวเบลเยียมเพื่อแยกตัวออกจากการปกครองของพวกดัชท์ ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า ดุก แห่ง เวลลิงตัน ยังคงได้รับเสียงสนับสนุนให้เป็นฝ่ายจัดตั้งรัฐบาลขึ้นมาใหม่ แต่รัฐบาลของเวลลิงตันก็ต้องประสบกับปัญหาเมื่อ **ลอร์ด เกรย์ (LORD GREY)** ซึ่งสังกัดพรรควิกส์ (WHIGS) ได้เรียกร้องให้มีการปฏิรูประบบรัฐสภา แต่ก็ได้รับการปฏิเสธจากเวลลิงตัน จึงทำให้สมาชิกพรรคทอริส์กลุ่มเสรีนิยมและกลุ่มอนุรักษนิยมซึ่งไม่พอใจนโยบายของเวลลิงตันร่วมมือกับสมาชิกพรรควิกส์ล้มรัฐบาลเวลลิงตันลงในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1830

การผ่านกฎหมายปฏิรูประบบรัฐสภาปี ค.ศ. 1832

เมื่อรัฐบาลเวลลิงตันล้มไปแล้ว ปรากฏว่า **ลอร์ด เกรย์ แห่งพรรควิกส์** ได้เป็นฝ่ายจัดตั้งรัฐบาลและขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสืบต่อมา รัฐบาลได้เผชิญกับปัญหาการก่อความวุ่นวายของพวกกรรมกร จึงต้องการเร่งดำเนินการปฏิรูประบบรัฐสภาให้รวดเร็วยิ่งขึ้นเพื่อป้องกันการก่อความวุ่นวายเนื่องจากความไม่พอใจของประชาชนส่วนใหญ่

ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1831 รัฐบาลพยายามผลักดันให้รัฐสภาผ่าน **กฎหมายปฏิรูประบบรัฐสภา (REFORM BILL)** ซึ่งเสนอโดย **ลอร์ด จอห์น รัสเซลล์ (LORD JOHN RUSSELL)** แต่กฎหมายฉบับดังกล่าวกลับไม่ได้รับความเห็นชอบจากสภาสูง (HOUSE OF LORDS) จึงทำให้รัฐบาลต้องลาออก แต่ลอร์ดเกรย์ ซึ่งได้รับการเลือกตั้งเข้ามาใหม่ด้วยคะแนนเสียงข้างมากและเป็นฝ่ายจัดตั้งรัฐบาลก็ได้เสนอกฎหมายปฏิรูประบบรัฐสภาเข้าไปใหม่ในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1831 แต่ก็ยังคงไม่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา รัฐบาลจึงลาออกและลอร์ดเกรย์ก็ยังคงได้รับคะแนนเสียงข้างมากจากการเลือกตั้งและเป็นฝ่ายจัดตั้งรัฐบาล ซึ่งลอร์ด เกรย์ก็ยังไม่ละความพยายามจึงเสนอกฎหมายปฏิรูประบบรัฐสภาเข้าไปใหม่เป็นครั้งที่ 3 ในเดือนเมษายน ค.ศ. 1832 แต่ก็ยังคงถูกคัดค้านจากสภาสูงอีก ลอร์ด เกรย์จึงขอลาออกเพื่อทำการประท้วง เมื่อ **ดุก แห่ง เวลลิงตัน** ได้เป็นฝ่ายจัดตั้งรัฐบาลและดำเนินการต่อก็ไม่ประสบผลสำเร็จจนต้องลาออกไปเช่นเดียวกัน

บทบาทของพระเจ้าวิลเลียมที่ 4

พระเจ้าวิลเลียมที่ 4 หลังจากที่ทรงลี้เลพระทัยอยู่เป็นเวลานานที่ทรงเห็นกฎหมายปฏิรูประบบรัฐสภากลายเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศ พระองค์จึงทรงเรียก ลอร์ด เกรย์ ให้มาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และพระองค์ได้ทรงตัดสินพระทัยที่จะใช้ความกล้าหาญทางการเมืองผลักดันให้กฎหมายฉบับนี้ผ่านรัฐสภาโดยทรงใช้พระราชอำนาจผ่านทางสภาสูงและทรงบีบให้สภาสูงยอมรับในกฎหมายฉบับนี้ ในขณะที่เดียวกันประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศเริ่มก่อปฏิริยาต่อต้านกลุ่มชนชั้นสูงและมีแนวโน้มว่าอาจจะเกิดความวุ่นวายขึ้นถ้ากฎหมายฉบับนี้ไม่ผ่านรัฐสภา

กฎหมายปฏิรูปรัฐสภาฉบับปี ค.ศ. 1832 เป็นที่รู้จักกันในนามของ **THE GREAT REFORM ACT** การผ่านกฎหมายฉบับนี้ออกมาบังคับใช้ถือเป็นก้าวแรกที่จะนำอังกฤษเข้าสู่การปกครองยุคใหม่ เพราะมีผลทำให้ชนชั้นกลางได้รับสิทธิในการเลือกตั้งเพิ่มขึ้นและมีโอกาสได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารประเทศ¹⁶

ความไม่พอใจของพวกกรรมกรและการเปลี่ยนชื่อพรรควิกส์และพรรคทอรีส์

ถึงแม้กฎหมายปฏิรูประบบรัฐสภาได้มีการประกาศใช้ในปี ค.ศ. 1832 แต่ก็ยังไม่ได้สร้างความพอใจให้แก่พวกกรรมกร เพราะพวกกรรมกรยังไม่ได้รับประโยชน์จากกฎหมายฉบับนี้ เพราะการเลือกตั้งยังคงใช้หลักการคำนวณรายได้เป็นเกณฑ์โดยดูจากการเสียภาษีของประชาชนเป็นหลักพวกกรรมกรจึงเรียกร้องให้มีการปฏิรูปทางการเมืองโดยได้รับการสนับสนุนจากพรรคทอรีส์ ในปี ค.ศ. 1833 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงงาน (FACTORY ACT) โดยห้ามไม่ให้เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 9 ปีเข้าทำงานในโรงงานในเวลาต่อมา พรรคทอรีส์ได้เปลี่ยนชื่อมาเป็นพรรคอนุรักษนิยม (CONSERVATIVE PARTY) ส่วนพรรควิกส์ ได้เปลี่ยนชื่อมาเป็นพรรคเสรีนิยม (LIBERAL PARTY) ต่อมาเหตุการณ์ก็กลับตาลปัตรเมื่อพรรคอนุรักษนิยมต้องการให้การปฏิรูปดำเนินต่อไป แต่กลับไม่ได้รับความร่วมมือจากพรรคเสรีนิยม

¹⁶Walter L. Arnstein, *Britain Yesterday and Today 1830 to the Present* (5th ed; Massachusetts : D.C.Heath and Company, 1988), PP.11-14.

กฎบัตรของประชาชน (PEOPLE'S CHARTER)

พระราชบัญญัติการปฏิรูประบบรัฐสภาปี ค.ศ. 1832 ยังไม่สามารถให้สิทธิทางการเมืองแก่กลุ่มชนทุกกลุ่มในอังกฤษ ทั้งนี้เพราะข้อจำกัดบางประการของพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวยังคงเป็นอุปสรรคที่ทำให้พวกกรรมกรไม่มีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง พวกกรรมกรจึงร่วมกันร่าง **กฎบัตรของประชาชน** ขึ้นในปี ค.ศ. 1838 โดยมีสาระสำคัญคือ ให้ชายชาวอังกฤษทุกคนที่บรรลุนิติภาวะมีสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง กฎบัตรของประชาชนได้ถูกนำเสนอเข้าสู่สภาในปี ค.ศ. 1839 โดยนายแอดวูด (ATTWOOD) ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหัวรุนแรงเขตเบอร์มิงแฮม แต่ก็ต้องตกไปในปีที่สุด

ขบวนการชาร์ทิสต์ (CHARTISM) ซึ่งเป็นขบวนการที่ต้องการให้มีการปฏิรูปทางการเมืองได้ออกมาให้การสนับสนุนต่อข้อเรียกร้องของพวกกรรมกร และเมื่อเห็นว่ากฎบัตรของประชาชนไม่ได้รับการเอาใจใส่จากรัฐสภาของอังกฤษ พวกชาร์ทิสต์ (CHARTIST) จึงได้ก่อความวุ่นวายขึ้นในเขตเบอร์มิงแฮมและนิวพอร์ตในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1839 ทำให้พวกชาร์ทิสต์เสียชีวิตไปถึง 24 คน

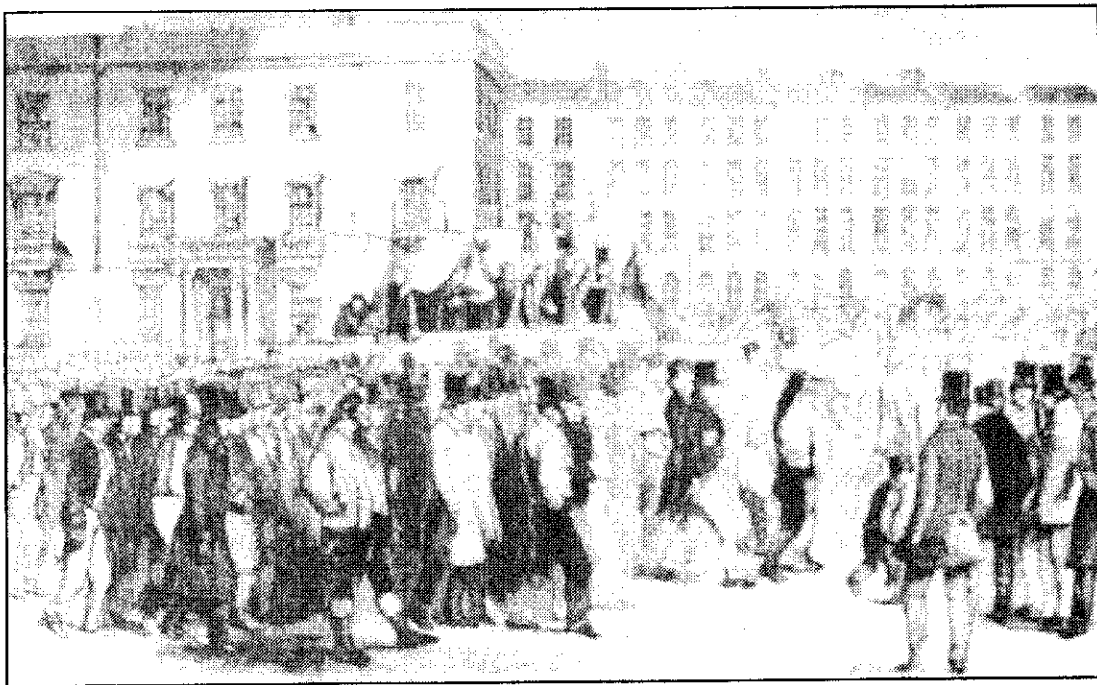
ในระหว่างปี ค.ศ. 1840-1842 ได้เกิดความแตกแยกขึ้นในขบวนการชาร์ทิสต์ ในขณะที่เดียวกันร่างกฎบัตรของประชาชนได้ถูกส่งเข้าสู่สภาอีกครั้งในปี ค.ศ. 1842 แต่ก็ไม่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา ต่อมาในปี ค.ศ. 1848 ขบวนการชาร์ทิสต์ได้เตรียมการก่อความวุ่นวายขึ้นใหม่เพราะมีการนำเอาร่างกฎบัตรของประชาชนเข้าสู่สภาอีกครั้ง ส่วนรัฐบาลก็กลัวความวุ่นวายที่อาจเกิดขึ้นโดยพวกชาร์ทิสต์ ปรากฏว่ากฎบัตรของประชาชนไม่ผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภาแต่ก็ไม่มีเหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้นตามความคาดหมายของรัฐบาลภายหลังจากนั้นขบวนการชาร์ทิสต์ก็ค่อยๆ สลายตัวไป ทั้งนี้ เพราะขาดผู้นำที่เข้มแข็งและขาดการประสานงานกับสหภาพกรรมกร¹⁷

การปฏิวัติฝรั่งเศสปี ค.ศ. 1848

นับตั้งแต่การเกิดปฏิวัติใหญ่ในปี ค.ศ. 1789 มาจนถึงการปฏิวัติปี ค.ศ. 1830 ประเทศฝรั่งเศสได้ผ่านรูปแบบการปกครองมาถึง 3 รูปแบบคือ สาธารณรัฐประชาธิปไตย

¹⁷Palmer, *The Penguin Dictionary of Modern History*, P.73.

เผด็จการทหาร และกษัตริย์ตามกฎหมายการสืบสันตติวงศ์ แต่การปกครองทั้งสามรูปแบบก็ไม่ประสบความสำเร็จในการบริหารประเทศฝรั่งเศส เมื่อพระเจ้าหลุยส์ ฟิลิป ทรงขึ้นครองราชย์ในปี ค.ศ. 1830 ฝรั่งเศสได้เปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่ระบอบกษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ พระองค์ได้รับฉายาว่า **KING OF THE FRENCH** ทรงได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มชนชั้นกลางที่มีฐานะดีซึ่งส่วนใหญ่เป็นพวกพ่อค้าและกลุ่มนายทุนอุตสาหกรรม พระเจ้าหลุยส์ ฟิลิป ทรงใช้ชีวิตแบบธรรมดาไม่ทรงทำตัวหรูหราดังเช่นกษัตริย์ที่เคยมีมาในอดีต จึงทำให้มีผู้วิจารณ์พระองค์ว่าทรงมีบุคลิกลักษณะไม่แตกต่างไปจากหัวหน้าครอบครัวของกลุ่มชนชั้นกลางในฝรั่งเศส

การเดินขบวนของพวกชาร์ทิสท์ในปี ค.ศ. 1848

ปัญหาความผิดพลาดในการดำเนินนโยบายต่างประเทศในสมัยการปกครองของพระเจ้าหลุยส์ ฟิลิป

ปัญหาเมเฮเม็ด อารี

เมเฮเม็ด อารี (MEHEMET ALI) ได้รับการแต่งตั้งจากองค์สุลต่านแห่งตุรกีให้ดำรงตำแหน่งผู้ปกครองผู้มีอำนาจเต็มในการปกครองอียิปต์ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1811 ในขณะที่เดียวกันเมเฮเม็ด อารีก็ได้รับความช่วยเหลือจากฝรั่งเศสในการปรับปรุง กองทัพบก

กองทัพเรือและช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของอียิปต์ จึงทำให้เมเฮเม็ด อารี สามารถยึดครอง ชูตานเอาไว้ได้ในปี ค.ศ. 1820 ต่อมาในระหว่างปี ค.ศ. 1823-1828 กองกำลังของอียิปต์ ภายใต้การนำของ อิบราฮิม (IBRAHIM) ซึ่งเป็นลูกชายของอาลี ได้เข้าช่วยเหลือตุรกีใน สงครามประกาศเอกราชกรีซ ต่อมาภายหลัง อาลี ได้พยายามขยายอำนาจอียิปต์ออกไป จนทำให้เกิดสงครามกับตุรกีในระหว่างปี ค.ศ. 1832-1833 สงครามครั้งที่ 2 ระหว่าง อียิปต์กับตุรกีเกิดขึ้นในระหว่างปี ค.ศ. 1839-1841 แต่ในครั้งนี้ ลอร์ดปาล์มเมอร์สตัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของอังกฤษได้เข้าแทรกแซงโดยให้ความช่วยเหลือ แก่ฝ่ายตุรกี และต่อมาได้จัดให้มีการประชุมตกลงปัญหาที่เกิดขึ้นที่กรุงลอนดอน ซึ่งที่ ประชุมลงมติให้ปราบปรามเมเฮเม็ด อาลี มีฝรั่งเศสเพียงประเทศเดียวที่ยังคงให้การ สนับสนุนแก่อาลี โดยธิแอร์นายกรัฐมนตรีฝรั่งเศสสัญญาจะทำสงคราม แต่เมื่อได้รับคำตอปป ยืนยันอย่างแข็งกร้าวจากลอร์ดปาล์มเมอร์สตัน ฝรั่งเศสจึงยอมอ่อนข้อต่ออังกฤษ ซึ่งมีผล ทำให้ธิแอร์ต้องลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีไปในปี ค.ศ. 1840 และ กีโซต์ (GUIZOT) ได้เข้ารับตำแหน่งแทน

ปัญหาเรื่องการอภิเษกสมรสของพระราชินีอิสซาเบลลาที่ 2 แห่งสเปน

ปัญหาเรื่องการอภิเษกสมรสของ พระราชินีอิสซาเบลลาที่ 2 (ISABELLA II) และพระชนินุชฎา เจ้าหญิงมาเรีย หลุยซา เฟอ์นันดา (MARIA LOUISA FERNANDA) มีผลกระทบต่อการเมืองทั้งภายในสเปนและการเมืองระหว่างประเทศ พระเจ้าหลุยส์ ฟิลิป ทรงให้การสนับสนุนแก่ เจ้าชายฟรังซิสโก เดอ อาซิส (FRANCISCO DE ASIS, DUKE OF CADIZ) ส่วนลอร์ดปาล์มเมอร์สตันได้ให้การสนับสนุนแก่ เจ้าชายเฮนรี (HENRY, DUKE OF SEVILLE) พระอนุชาของเจ้าชายฟรังซิสโกและเป็นผู้ที่มีความคิดเสรีนิยม ในที่สุดเมื่อ ผู้มีอำนาจภายในสเปนและฝรั่งเศสมีความคิดเห็นสอดคล้องกันจึงทำให้อังกฤษต้องยอม อ่อนข้อจึงได้มีการกำหนดให้พระราชินีอิสซาเบลลาที่ 2 เข้าสู่พิธีอภิเษกสมรสกับเจ้าชาย ฟรังซิสโก และเจ้าหญิงมาเรีย หลุยซา เฟอ์นันดา เข้าสู่พิธีอภิเษกสมรสกับ ดยุก แห่ง มองเพนซีแอร์ (DUKE OF MONTPENSIER) พระราชโอรสของพระเจ้าหลุยส์ ฟิลิป ภายใต้เงื่อนไขที่ว่า พิธีอภิเษกสมรสของเจ้าหญิงมาเรีย หลุยซา เฟอ์นันดา กับ ดยุก แห่งมองเพนซีแอร์ จะต้องกระทำภายหลังพิธีอภิเษกสมรสขององค์ราชินีแห่งสเปนและจะ ต้องรอจนกว่าพระราชินีทรงให้กำเนิดองค์รัชทายาทเป็นที่เรียบร้อยแล้วทั้งสองพระองค์จึง จะสามารถเข้าสู่พิธีอภิเษก สมรสกันได้ แต่กลับปรากฏว่าพระเจ้าหลุยส์ ฟิลิป ไม่ทรงรักษา

ข้อตกลงที่ได้ทำไว้ โดยได้ทรงจัดพิธีอภิเษกสมรสระหว่างดึกแห่งมงเพนซีแอร์กับเจ้าหญิง มาเรียหลุยซา เฟอร์นันดาไปพร้อมกับพิธีอภิเษกสมรสขององค์ราชินีสเปน ในปี ค.ศ. 1846 จึงทำให้ฝรั่งเศสเกิดความบาดหมางกับอังกฤษในการกระทำดังกล่าว¹⁸

ปัญหาการเมืองภายใน

ฝรั่งเศสเป็นประเทศบนภาคพื้นทวีปยุโรปที่ได้รับอิทธิพลการปฏิวัติอุตสาหกรรม จากอังกฤษจนสามารถพัฒนาอุตสาหกรรมให้มีความเจริญก้าวหน้าไปพร้อมๆ กับเบลเยียม อุตสาหกรรมภายในฝรั่งเศสมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วในสมัยของพระเจ้าหลุยส์ ฟิลิป โดยในปี ค.ศ. 1846 ฝรั่งเศสมีกรรมกรประมาณ 9,000,000 คน จากจำนวนประชากร ทั้งหมดประมาณ 35,000,000 คน¹⁹ ก่อให้เกิดปัญหาที่ตามมาเช่นเดียวกับที่เคยเกิดขึ้นใน อังกฤษ เช่น ปัญหาค่าจ้างแรงงานและชั่วโมงการทำงาน การขาดสวัสดิการ การใช้แรงงานเด็ก และปัญหาการว่างงาน

พวกกรรมกรซึ่งไม่พอใจรัฐบาลได้ร่วมกันประท้วงโดยการนัดหยุดงานและก่อการจลาจล เช่น เหตุการณ์จลาจลซึ่งเกิดขึ้นในกรุงปารีส และที่เมืองลียง (LYONS) ในปี ค.ศ. 1831 และ 1834 นอกจากนี้ก็ยังมีความพยายามที่เกิดขึ้นหลายครั้งเพื่อลอบปลงพระชนม์พระเจ้าหลุยส์ ฟิลิป แม้แต่ หลุยส์ นโปเลียน โบนาปาร์ต (LOUIS NAPOLEON BONAPARTE ในเวลาต่อมาคือจักรพรรดินโปเลียนที่ 3) ยังเคยพยายามร่วมล้มรัฐบาลของพระเจ้าหลุยส์ ฟิลิป ถึง 2 ครั้ง ครั้งแรกในปี ค.ศ. 1836 ที่เมืองสตราสเบิร์ก (STRASBOURG) และครั้งต่อมาที่เมืองบูลองญ์ (BOULOGNE) ในปี ค.ศ. 1840 แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จทั้ง 2 ครั้ง

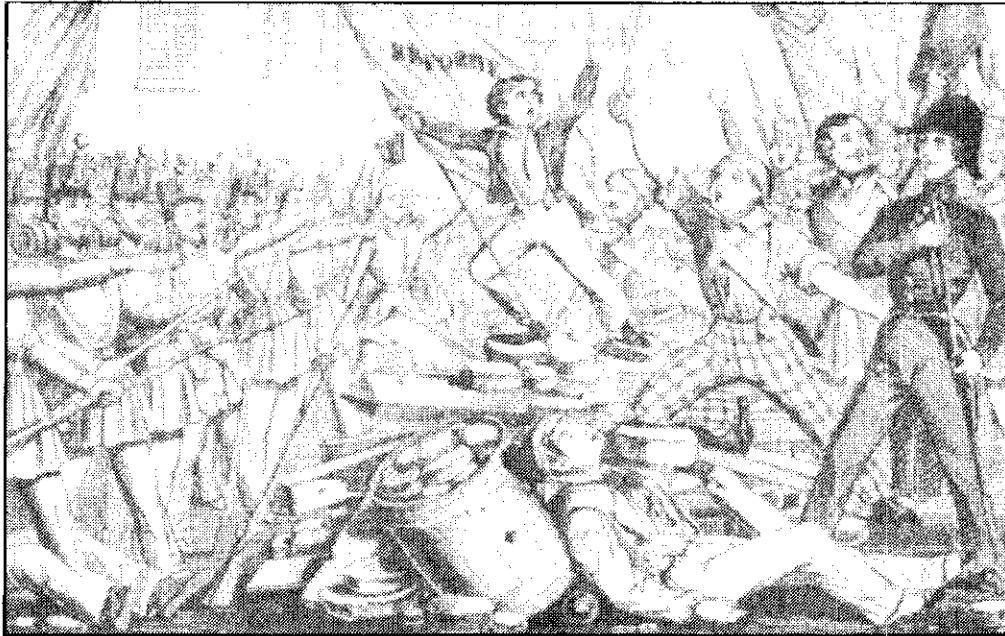
ความล้มเหลวทางด้านการปกครองภายในและการดำเนินนโยบายต่างประเทศที่ผิดพลาด ทำให้ชาวฝรั่งเศสหวงระลึกถึงความรุ่งเรืองในสมัยจักรพรรดินโปเลียน ดำเนินอันยิ่งใหญ่ของจักรพรรดินโปเลียน เป็นประโยชน์ต่อหลุยส์ นโปเลียน ในเวลาต่อมา

¹⁸ศตองการ พันธพวงศ์, ประวัติศาสตร์สเปนยุคใหม่, หน้า 199.

¹⁹น้ำเงิน บุญเยี่ยม, ยุโรปสมัยใหม่ ค.ศ. 1789-1814, หน้า 125.

การเรียกร้องให้รัฐบาลกิโซต์ลาออก

รัฐบาลกิโซต์ดำเนินนโยบายที่ไม่ได้รับความนิยมจากประชาชนเพราะมีการเล่นพรรคเล่นพวก มีการติดสินบนและเกิดการชอราษฎร์บังหลวงขึ้นอย่างมากมาย จากพฤติกรรมที่เกิดขึ้นดังกล่าว จึงมีการเรียกร้องให้รัฐบาลกิโซต์ลาออก

การปฏิวัติปี ค.ศ. 1848 ในฝรั่งเศส

สาเหตุปัจจุบันของการปฏิวัติ

กลุ่มฝ่ายค้านได้ทำการต่อต้านรัฐบาลโดยจัดงานเลี้ยงเพื่อประชุมทางการเมือง (POLITICAL BANQUET) ขึ้นหลายครั้งตั้งแต่ปี ค.ศ. 1847 ต่อมากลุ่มชาวปารีสได้เตรียมการจัดเลี้ยงทางการเมืองขึ้นในเดือนมกราคม ค.ศ. 1848 แต่ก็ถูกกิโซต์สั่งห้าม ฝ่ายค้านต้องการให้งานเลี้ยงเพื่อประชุมทางการเมืองเป็นเรื่องที่ถูกต้องตามกฎหมาย จึงนำเรื่อง ที่รัฐบาลห้ามการจัดเลี้ยงทางการเมืองเข้าสู่การพิจารณาของศาลสถิตยุติธรรม

ในเวลาต่อมากลุ่มฝ่ายค้านได้ร่วมมือกันจัดงานเลี้ยงเพื่อประชุมทางการเมืองครั้งใหญ่ระดับชาติ (GRAND-NATIONAL BANQUET) ขึ้นในวันที่ 22 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1848 ในกรุงปารีส โดยมีจุดมุ่งหมายต้องการให้มีการปรับปรุงการเลือกตั้งขึ้นใหม่ เพื่อให้ประชาชนมีสิทธิในการเลือกตั้งเพิ่มขึ้น รัฐบาลจึงสั่งห้ามและปฏิเสธที่จะให้มีการปรับปรุงการเลือกตั้ง นอกจากนี้ยังได้ออกกฎหมายห้ามไม่ให้มีการชุมนุมต่อต้านรัฐบาล จึงส่งผลให้เกิดการ

จลาจลต่อต้านรัฐบาลขึ้นจนรัฐบาลไม่สามารถควบคุมสถานการณ์เอาไว้ได้ เมื่อทหารยังเป็น
เข้าใส่ฝูงชนซึ่งกำลังเดินขบวนไปยังบ้านของกิซต์ในวันที่ 23 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1848
ฝูงชนชาวปารีสจึงลุกฮือก่อการปฏิวัติเพื่อโค่นล้มรัฐบาล ในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1848
พระเจ้าหลุยส์ ฟิลิป ทรงประกาศสละราชบัลลังก์ และเสด็จลี้ภัยไปประทับที่ประเทศอังกฤษ
ฝรั่งเศสได้เปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่สาธารณรัฐที่ 2 โดยการจัดตั้ง รัฐบาล
สาธารณรัฐนิยมสายกลางชั่วคราว (MODERATE PROVISIONAL GOVERNMENT)
ขึ้นภายใต้การนำของ ลามาร์แตง (LAMARTIN) โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะจัดให้มีการเลือกตั้ง
เพื่อจัดตั้งรัฐบาลขึ้นใหม่²⁰

²⁰Bernstein and Green, *History of Civilization : Since 1648*, PP.159-161.